

Nar, ifølge hvilke Ministeriet under Paaberaabelse af Anordningen af 1814, har omreguleret Skolelærerkaldene. Den ærede Ministers Ord gaa aabenbart ud paa at vække den Forestilling, at, hvis han skulde vise os alle disse Tilfælde, vilde det være en Bunte, der naaede fra Gulv til Loft; men den ærede Minister har dog aldrig vist os denne Dyrge af kirkeministerielle Afgjørelser, og jeg er meget nysgjerrig efter at faae dem at se. Hvis den ærede Minister skulde beslutte sig til at forelægge enten Tinget eller et Udvalg hele denne Masse Afgjørelser, tror jeg, at jeg vilde kunne hjælpe ham noget med Arbeidet, i alt Fald med det Arbejde at formindste Bunten. Jeg tror nemlig, at det lod sig gjøre at reducere alle disse Afgjørelser ganske væsentligt. Jeg tror, at for det Første skulde den ærede Minister ud af alle disse Afgjørelser tage alle de kirkeministerielle Beslutninger, som regulere nye Skolelærerkald, thi det vil jeg indrømme ogsaa fra mit Standpunkt, at, hvis der kommer nye Skolelærerkald til Stede, er Ministeren i Genhold til Anordningen af 1814 berettiget og forpligtet til at regulere disse Kald. Naar jeg nemlig siger, at Anordningen af 1814 er udtømt med det sidste Skolelærerkalds Regulering, ja, da er det ganske vist saa; men fremkommer der et nyt Stof for Loven, faar denne ogsaa et nyt Omraade, en ny Mulighed for at virke. Det er det Samme, som naar man har en Matrifulering, der er udtømt, naar det sidste Stykke Jord er blevet sat i Løst; men have vi et Inddæmningsforetagende, kommer der ogsaa ny Jord, maa denne Jord boniteres i Genhold til den gamle Matrifellov. Paa samme Maade siger jeg, at en Lov om Skolelærerkald er udtømt, naar alle de forhaanden værende Skolelærerkald ere regulerede; men kommer der nyt Stof, kommer der nye Skolelærerkald, kan Loven faktisk komme til at virke igjen. Altsaa det, man først maatte trække fra for at komme til den administrative Praxis, var alle de nye Skolelærerkald eller Delinger af Skolelærerkald, kort sagt, alle de Tilfælde, hvor der fremkommer noget Nyt, fremkommer noget af det, som Anordningen af 1814 netop har havt for Die, og som den giver Administrationen Fuldmagt og Instrug til at foretage. Jeg tror, at, naar man har trukket dette fra, vil Bunten svinde ganske betydelig ind og ikke naae nær saa høit op. Men der er endnu et Fradrag. Det er nemlig saa, at Kommunerne i Kraft af deres kommunale Kompetence kunne have givet deres Skolelærere høit og her Tillæg i Løn. Det er Noget, der aldeles ikke vedkommer Anordningen af 1814. Denne handler kun om de legale Lønningssforhold her i Landet; det, som sker i Genhold til denne, er, at der skabes en legal Tilstand, en Retstilstand der, hvor Administrationen fuldbyrder den. Men ved Siden deraf kan der skabes kommunale Tilstande derved, at Kommunerne for deres Ved-

kommende i Kraft af deres Kompetence give deres Lærere Tillæg; det er imidlertid Noget, der som sagt ikke vedkommer denne Sag. Nu vil jeg gjerne tro, at der har været ikke saa faa Tilfælde, hvor Kommunerne omkring i Landet have givet deres Lærere saadanne Tillæg paa Foranledning dels af overordnede Skoleautoriteter, dels af vedkommende Lærere selv, og i mange Tilfælde er det sagtens ogsaa sket ved den ærede Kirke- ministers Vejledning, maaske endog efter hans Tilskyndelse og Initiativ. Alt dette forandret imidlertid ikke Sagen; thi naar Tillæget i Virkeligheden er sket i Genhold til Kommunerne's kommunale Kompetence, ligger det udenfor denne Sag. Alle disse Tilfælde altsaa, hvor et Tillæg i Lærens Løn kan være givet af Kommunen til en eller anden Skolelærer, ligger udenfor den Sag, vi her have at gjøre med. Disse Tilfælde maatte man ogsaa trække fra for at komme til virkelig at bedømme den administrative Praxis, som er den ærede Ministers Hovedstøttepunkt i dette Forhold. Nu har jeg for mit Vedkommende en vis Forestilling om, at, naar vi drage disse to Forhold fra, bliver der sket ikke Noget tilbage; men selv om der bliver Noget tilbage, tror jeg ikke, det er saa stort, at der paa nogen Maade derpaa kan bygges Noget, som kan kaldes Praxis. Inden jeg imidlertid gaar ind paa at undersøge dette, som saaledes mulig kan blive tilbage, maa jeg gjøre en Bemærkning, som ikke under disse Forhandlinger er kommen frem tidligere paa den Maade, og som jeg tillægger en ikke ringe Betydning. Det er nemlig, som jeg før antydede, klart, at der er en væsentlig Forskjel mellem det, som den ærede Minister gjør i Genhold til Loven af 1814, og det, som Kommunerne gjøre i Genhold til deres kommunale Kompetence. Det maa føre til ganske forskellige Retsvirkninger. Jeg i det Mindste har opfattet det saaledes, at, naar Kirke- ministeren ved at administrere Anordningen af 1814 regulerer et vist Skolelærerkald, er der derved skabt en Retstilstand, det vil sige en Tilstand, som for det Første vedkommende Kommune ikke selv kan forandre. Jeg antager, at den ærede Minister er enig med mig i, at en Udsvævelse af Anordningen af 1814, naar den er Gang er sket, for Fremtiden staar uafhængig af Kommunerne. Sogneraadene kunne ikke nedlærte det Tillæg, der saaledes en Gang er givet et Skolelærerkald i Genhold til Anordningen af 1814. Det er en legal Ordning. Efter min Opfattelse kan den ærede Minister heller ikke forandre den; men deri bliver jeg ikke enig med ham, for han mener netop, at han kan gjøre det. Imidlertid er den ærede Ministers Reform paa dette Omraade jo hidtil kun gaaet i een Retning; han har, saa vidt jeg veed, kun forhøiet Skolelærernes Lønninger. Jeg veed ikke, om den ærede Minister imidlertid forstaar Loven saaledes, at han ogsaa efter Omstændighederne skulde have Ret til at ned sætte